Stan i ruch naturalny ludności w województwie dolnośląskim w 2017 r.

30.05.2018 r.

99,7 Wskaźnik dynamiki liczby ludności r/r w miastach

100,5 na wsi

W końcu 2017 r. ludność woj. dolnośląskiego liczyła 2902,5 tys. osób (5. lokata w kraju). Odnotowano dalszy, bardzo niewielki, ubytek rzeczywisty ludności (w skali roku o 0,04%). Nadal wśród mieszkańców więcej było osób starszych niż dzieci; liczba osób w wieku poprodukcyjnym uległa zwiększeniu (o 3,2%). Utrzymało się dodatnie saldo migracji ludności na pobyt stały.

Rok 2017 był kolejnym rokiem, w którym niewielkiemu zwiększeniu uległa liczba mieszkańców wsi, a zmniejszeniu - liczba mieszkańców miast

Stan i struktura ludności

Na obszarze województwa dolnośląskiego według stanu **w dniu 31 XII 2017 r. mieszkało 2902,5 tys. osób**, co stanowiło 7,6% populacji Polski. Pod względem liczby ludności województwo dolnośląskie plasowało się nadal na 5. miejscu w kraju, po województwach: mazowieckim, śląskim, wielkopolskim i małopolskim.

W 2017 r., podobnie jak w latach wcześniejszych, zarejestrowano w skali roku dalszy, bardzo niewielki **ubytek rzeczywisty ludności**. W porównaniu do stanu z końca 2016 r. zaludnienie województwa zmniejszyło się o 1,2 tys. osób, tj. o 0,04%, a w porównaniu do 2010 r. – o 14,7 tys. osób, tj. o 0,5%.

Województwo dolnośląskie wyróżnia się na tle pozostałych województw wysokim **poziomem urbanizacji**, wyrażonym udziałem ludności miejskiej w ogólnej liczbie ludności. Według stanu w dniu 31 XII 2017 r. na obszarze województwa znajdowało się 91 miast, których ludność stanowiła 68,8% ogółu mieszkańców województwa (ludność wiejska stanowiła 31,2%).

Pod względem odsetka ludności miejskiej województwo dolnośląskie z wielkością 68,8% plasowało się na 2. miejscu w kraju (po śląskim)

Wykres 1. Liczba ludności miast i wsi w województwie dolnośląskim
Stan w dniu 31 XII

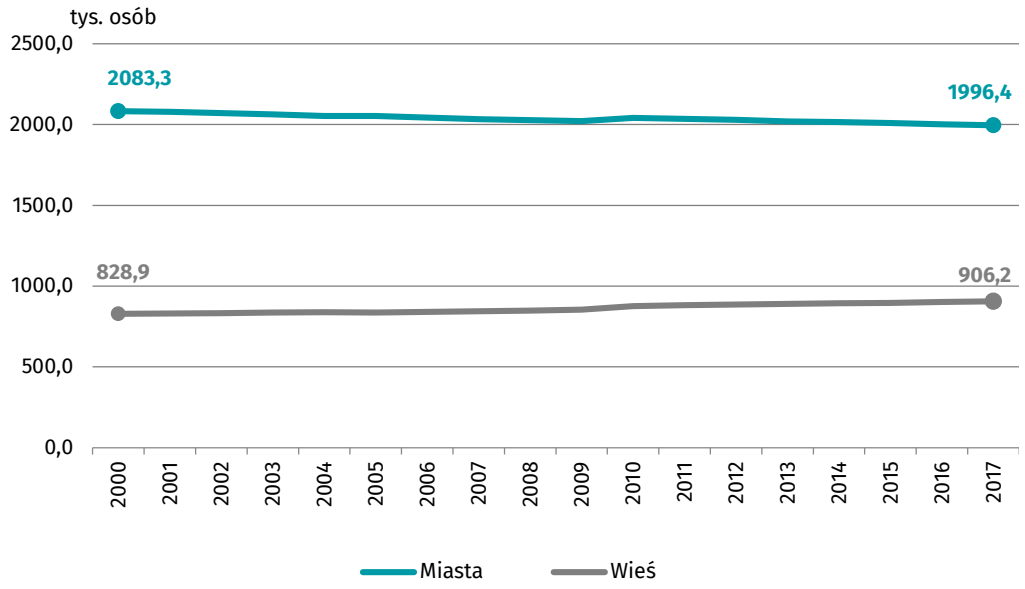

Na Dolnym Śląsku w ostatnich latach systematycznie zmniejszała się liczba mieszkańców miast, a zwiększała się liczba mieszkańców wsi (szczególnie w strefie podmiejskiej). W dniu 31 XII 2017 r. stan ludności miejskiej wynosił 1996,4 tys. osób, tj. o 5,8 tys. mniej niż przed rokiem. Odmienny proces miał miejsce w środowisku wiejskim. W skali roku na wsi liczba mieszkańców zwiększyła się o 4,6 tys. osób – do poziomu 906,2 tys. osób, według stanu z końca 2017 r.

Do największych pod względem liczby mieszkańców powiatów na Dolnym Śląsku należą: m. Wrocław (w końcu 2017 r. 638,6 tys. osób, stanowiących 22,0% ogółu ludności w województwie), kłodzki (160,5 tys. osób, tj. 5,5%) i świdnicki (158,4 tys. osób, tj. 5,5%). Natomiast najmniejszą liczbą ludności wyróżniają się powiaty: górowski (35,5 tys. osób, tj. 1,2% ogółu ludności), milicki (37,1 tys. osób, tj. 1,3%) i kamiennogórski (44,0 tys. osób, tj. 1,5%).

Wykres 2. Liczba ludności według powiatów w województwie dolnośląskim w 2017 r.
Stan w dniu 31 XII

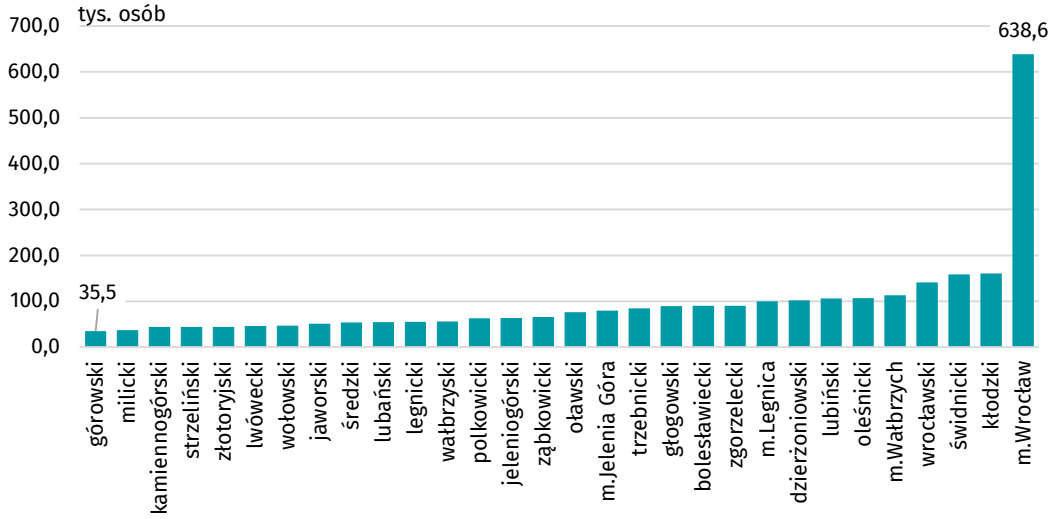

W skali roku największy przyrost liczby ludności odnotowano w powiecie wrocławskim, a najmniejszy – - w m. Wałbrzychu.

Rozpatrując zmiany zaludnienia dolnośląskich powiatów w 2017 r. w porównaniu do sytuacji sprzed roku, stwierdzono, iż spośród 30 powiatów w 7 wystąpił wzrost liczby mieszkańców, w tym największy (niezmiennie w ostatnich latach) w powiecie wrocławskim – o 2,9%. Poza powiatem wrocławskim, również m. Wrocław oraz sąsiadujące powiaty: średzki, trzebnicki, oleśnicki i oławski, a także powiat legnicki wyróżniały się w skali roku dodatnim przyrostem rzeczywistym ludności.

Ubytek liczby mieszkańców miał miejsce w 23 powiatach, szczególnie w tych położonych na południu i na zachodzie województwa, mianowicie w mieście Wałbrzychu i powiecie ząbkowickim (w obu powiatach spadek o 0,8%) oraz w powiecie zgorzeleckim i górowskim (w obu spadek o 0,7%).

W 2017 r. na 1 km^2 powierzchni województwa dolnośląskiego przypadało przeciętnie 146 osób (wobec 123 osób w Polsce), plasując województwo pod względem **gęstości zaludnienia** niezmiennie od ponad 7 lat, na 4. miejscu wśród pozostałych województw (po śląskim, małopolskim i mazowieckim).

Na 1 km^2 powierzchni województwa dolnośląskiego przypadało przeciętnie 146 osób - 4. miejsce w kraju.

Struktura ludności według płci od kilku lat nie ulega większym zmianom. W ogólnej liczbie ludności przeważają kobiety, których odsetek w końcu grudnia 2017 r. wyniósł 51,9%, podobnie jak przed rokiem (oraz podobnie jak w 2010 r.).

W ogólnej liczbie ludności przeważają kobiety, szczególnie w miastach.

Współczynnik feminizacji określający liczbę kobiet przypadającą na 100 mężczyzn wyniósł 108, przy czym w miastach był wyższy (112) niż na wsi (101).

Ludność województwa dolnośląskiego **starzeje się z każdym rokiem** – stopniowo zwiększa się udział roczników starszych (m.in. osób w wieku poprodukcyjnym) w ogólnej liczbie ludności. Według stanu w dniu 31 XII 2017 r. zbiorowość osób w wieku poprodukcyjnym liczyła w województwie dolnośląskim 635,9 tys. osób, stanowiąc 21,9% ogółu ludności w województwie (wobec 21,2% w 2016 r. i 16,9% w 2010 r.). W 2017 r. w porównaniu do 2016 r. przybyło 20,1 tys. osób w wieku poprodukcyjnym, a w porównaniu do 2010 r. przybyło 142,2 tys. osób.

Ludność województwa dolnośląskiego starzeje się z każdym rokiem – stopniowo zwiększa się odsetek osób

Wykres 3. Przyrost rzeczywisty ludności w województwie dolnośląskim według powiatów w 2017 r.

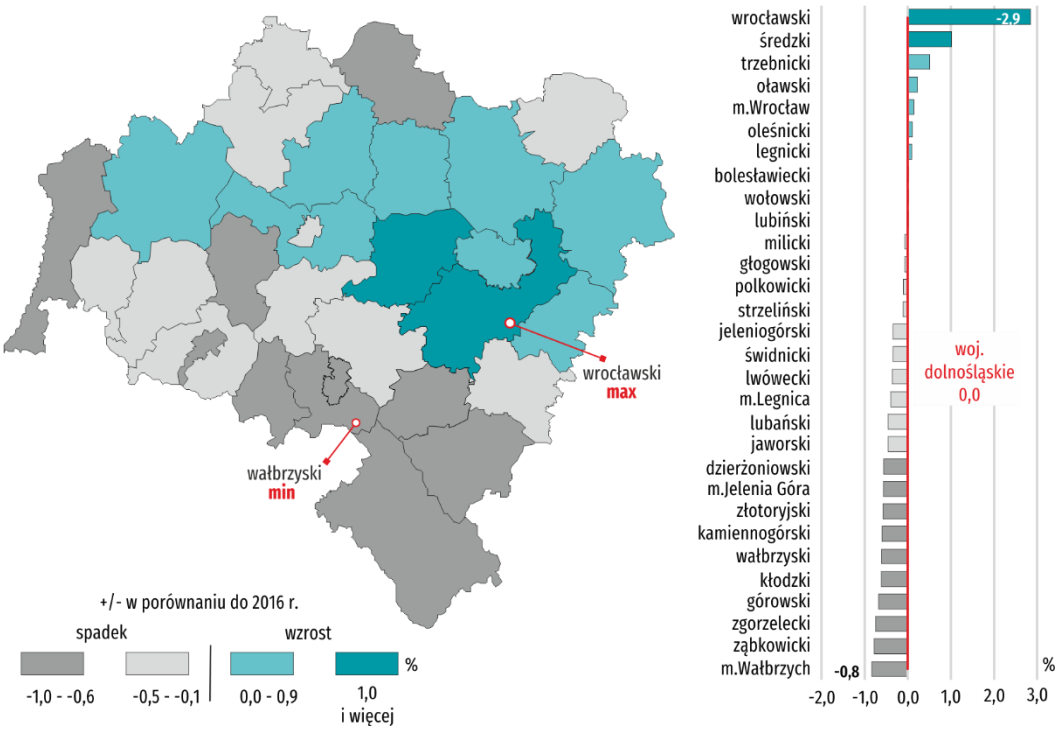

Wykres 4. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w województwie dolnośląskim według powiatów w 2017 r. Stan w dniu 31 XII

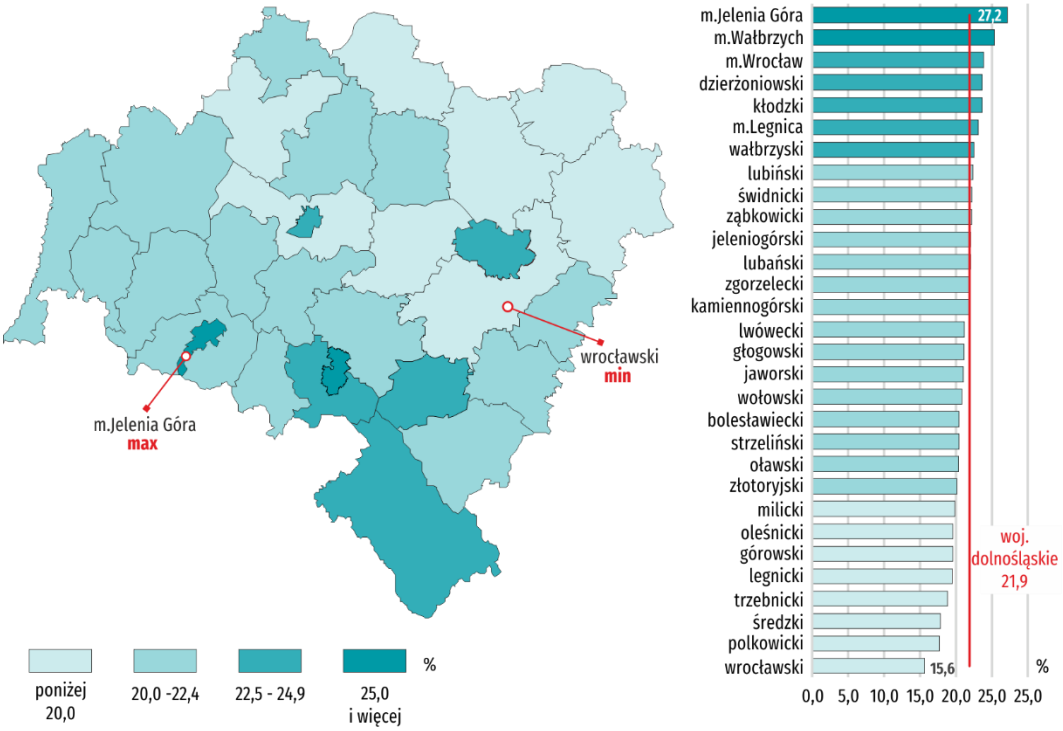

Począwszy od 2011 r., w przeciwieństwie do lat wcześniejszych, w ogólnej liczbie ludności stwierdza się więcej osób w wieku poprodukcyjnym niż osób w wieku przedprodukcyjnym. W końcu 2017 r. na 1000 mieszkańców przypadało średnio 219 osób w wieku poprodukcyjnym oraz 169 osób w wieku przedprodukcyjnym (wobec odpowiednio 169 osób w wieku poprodukcyjnym oraz 174 osoby w wieku przedprodukcyjnym w 2010 r.).

Współczynnik obciążenia demograficznego, określający liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym, wyniósł 63,4 (w 2016 r. – 61,3, a w 2010 r. – 52,2).

Województwo dolnośląskie wyróżnia się na tle pozostałych województw jedną z najwyższych wartości współczynnika obciążenia demograficznego - 7. miejsce w kraju

Wykres 5. Ludność według ekonomicznych grup wieku w województwie dolnośląskim
Stan w dniu 31 XII

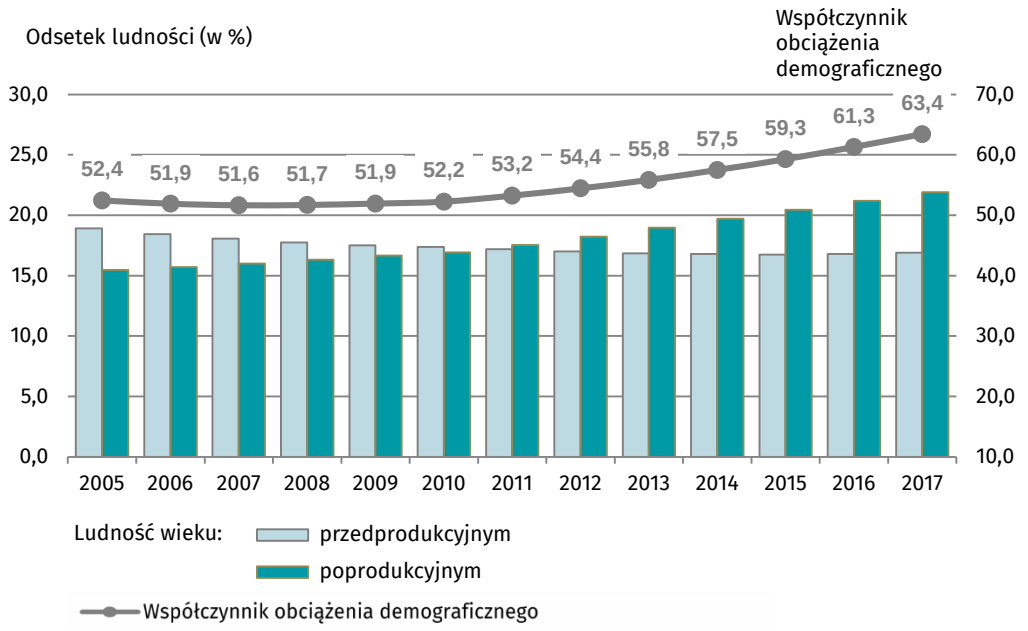

Ruch naturalny

Zjawiska społeczno-demograficzne, tj. małżeństwa, rozwody, urodzenia i zgony określa się mianem ruchu naturalnego.

W 2017 r. w województwie zawarto 13919 **nowych związków małżeńskich**, tj. o 0,3% więcej niż rok wcześniej. W skali roku miastach liczba zawartych małżeństw nieznacznie zwiększyła się – o 2,0%, natomiast na wsi – zmniejszyła się o 0,2%.

W 2017 r. utrzymała się stabilizacja liczby zawartych małżeństw - zarejestrowano 13,9 tys. nowych małżeństw, tj. 47 więcej niż rok wcześniej (po obserwowalnej w okresie 2008-2014 tendencji spadkowej)

Natężenie zawierania związków małżeńskich ocenić można za pomocą ogólnego współczynnika małżeństw brutto, wyrażającego liczbę zawartych małżeństw w danym roku przypadającą na 1000 ludności. W 2017 r. współczynnik małżeństw ukształtował się na poziomie 4,8‰ (przed rokiem również 4,8‰, a w 2010 r . na poziomie 5,6‰). W miastach współczynnik małżeństw, odmiennie niż w latach wcześniejszych, był nieznacznie wyższy – 4,8‰ niż na wsi – 4,7‰ (wobec odpowiednio 4,7‰ i 4,9‰ w miastach i na wsi w 2016 r.).

W przekroju powiatów liczba zawartych małżeństw w przeliczeniu na 1000 ludności była największa w powiatach polkowickim (5,9‰) i wołowskim (5,5‰), natomiast najmniejsza w powiatach strzelińskim (3,8‰) i złotoryjskim (po 4,0‰).

W województwie dolnośląskim w 2017 r. zarejestrowano 28,4 tys**. urodzeń żywych,** tj. o 0,9 tys. więcej niż przed rokiem i o 1,1 tys. mniej niż w 2010 r. Współczynnik urodzeń żywych wyniósł 9,8‰ i był wyższy w stosunku do notowanego rok wcześniej (9,5‰) oraz nadal niższy w porównaniu z 2010 r. (10,1‰).

Pozytywnym zjawiskiem był odnotowany w skali roku wzrost liczby urodzeń żywych oraz płodności kobiet

Współczynnik urodzeń, podobnie jak w latach wcześniejszych, był wyższy na wsi niż w miastach. W 2017 r. na 1000 ludności przypadało 10,3 urodzeń żywych na wsi, a w miastach – 9,5 (w 2016 r. odpowiednio 9,7 na wsi i 9,4 w miastach).

Wykres 6. Urodzenia żywe na 1000 ludności w województwie dolnośląskim według powiatów w 2017 r.

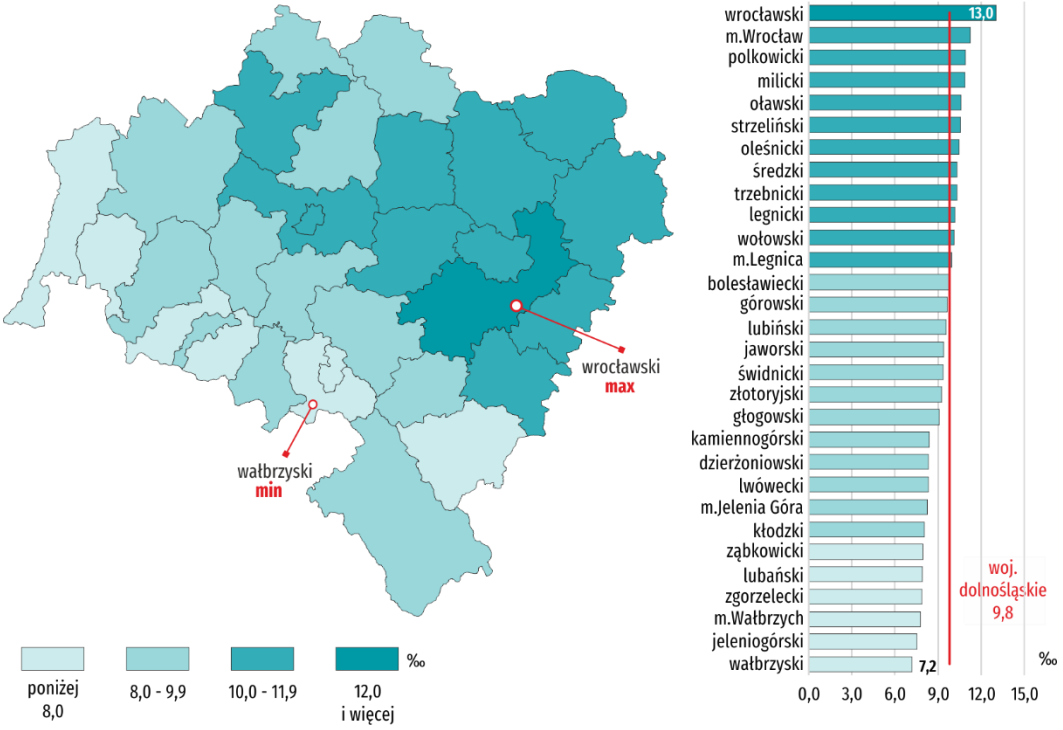

Wykres 7. Udział urodzeń małżeńskich w ogólnej liczbie urodzeń żywych w województwie dolnośląskim według powiatów w 2017 r.

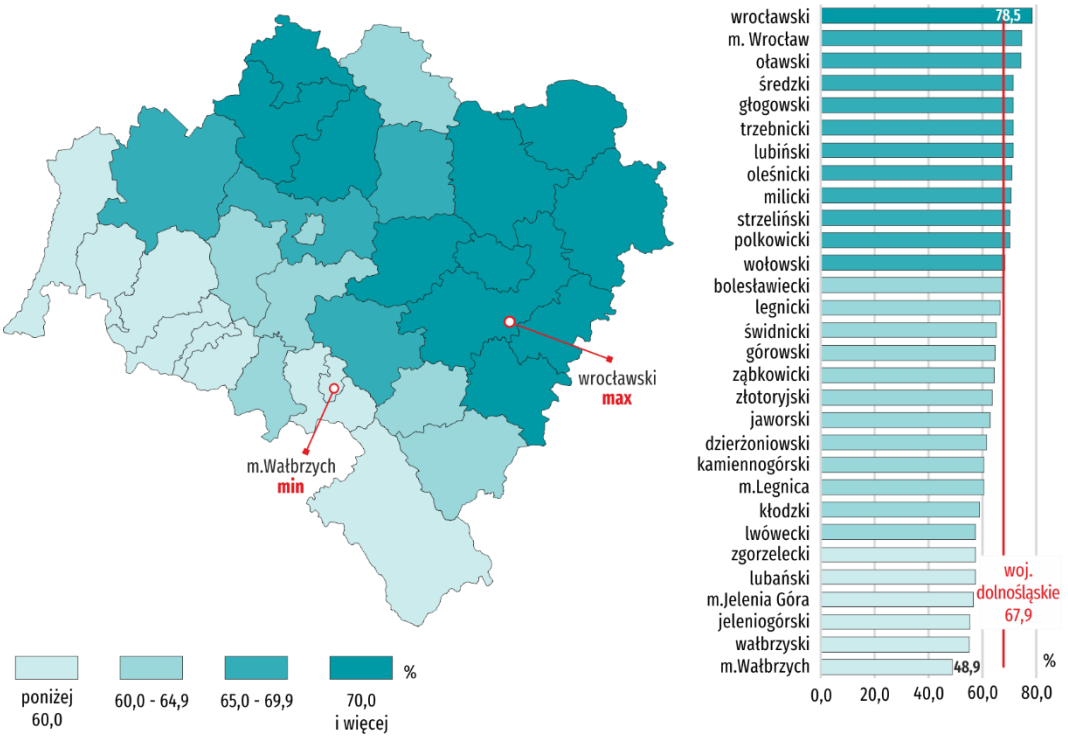

Przeciętnie w kraju na 10000 ludności w 2017 r. przypadało 105 urodzeń żywych, tj. o 7 więcej niż w województwie dolnośląskim. Pod względem wartości tego wskaźnika w 2017 r. woj. dolnośląskie zajmowało 12. miejsce w kraju.

Wśród dolnośląskich powiatów nadal najwyższe wartości współczynnika urodzeń żywych odnotowano w powiatach z podregionu wrocławskiego wrocławskim (13,0‰) i milickim (10,9‰) oraz we Wrocławiu (11,2‰). Najmniejsze natężenie urodzeń żywych wystąpiło w południowej części województwa, szczególnie w powiatach wałbrzyskim (7,2‰) i jeleniogórskim (7,5‰) oraz w Wałbrzychu (7,8‰).

Współczynnik urodzeń w województwie dolnośląskim od wielu lat niezmiennie przyjmuje wartości poniżej średniej krajowej

W 2017 r. w ogólnej liczbie urodzen żywych **urodzenia pozamałżeńskie** stanowiły 32,1% (a urodzenia małżeńskie 67,9%). Przeciętnie w kraju odsetek urodzeń pozamałżeńskich kształtował się na poziomie 24,1%, czyli był o 8 p.proc. niższy niż na Dolnym Śląsku. Pod względem odsetka urodzen pozamałżeńskich województwo dolnośląskie zajmowało 4. miejsce w kraju (po województwach: zachodniopomorskim i lubuskim oraz warmińsko-mazurskim).

Rok 2017 r. był kolejnym rokiem, w którym, odmiennie niż w latach wcześniejszych, odnotowano **wzrost płodności kobiet** – do poziomu 42 urodzeń żywych na 1000 kobiet w wieku rozrodczym (wobec 40 w 2016 r. i 38 w 2015 r.). W przeliczeniu na 1000 kobiet w wieku rozrodczym w 2017 r. przypadały na wsi 43 urodzeń żywych, podczas gdy w miastach – 41 (czyli o 2 urodzenia mniej).

Poziom dzietności kobiet nadal nie gwarantuje prostej zastępowalności pokoleń – współczynnik dzietności teoretycznej wyniósł 1,361 wobec 1,453 w kraju. Rok wcześniej – współczynnik dzietności kształtował się na poziomie 1,286, czyli był nieznacznie niższy niż w analizowanym 2017 r. Zatem, przy założeniu, że w poszczególnych fazach okresu rozrodczego (15-49 lat) kobiety rodziłyby z intensywnością obserwowaną wśród kobiet w badanym roku, to 1000 kobiet urodziłoby przeciętnie 1361 dzieci, tj. o 75 dzieci więcej niż w 2016 r.

Na Dolnym Śląsku poziom dzietności kobiet, podobnie jak w innych regionach Polski, nadal nie gwarantuje prostej zastępowalności pokoleń

W 2017 r. zarejestrowano 32,9 tys. **zgonów** i było to o 1,0 tys. zgonów mniej w porównaniu do poziomu sprzed roku, tj. o 4,8% mniej (o 6,9% więcej niż odnotowana wielkość w 2005 r. – najmniejsza wartość w latach 2005-2016). W miastach zmarło 22,9 tys. osób i było to o 5,8% mniej niż w 2016 r. Na wsi odnotowano 9,1 tys. zgonów, tj. o 2,5% więcej.

Wykres 8. Zgony na 1000 ludności w województwie dolnośląskim według powiatów w 2017 r.

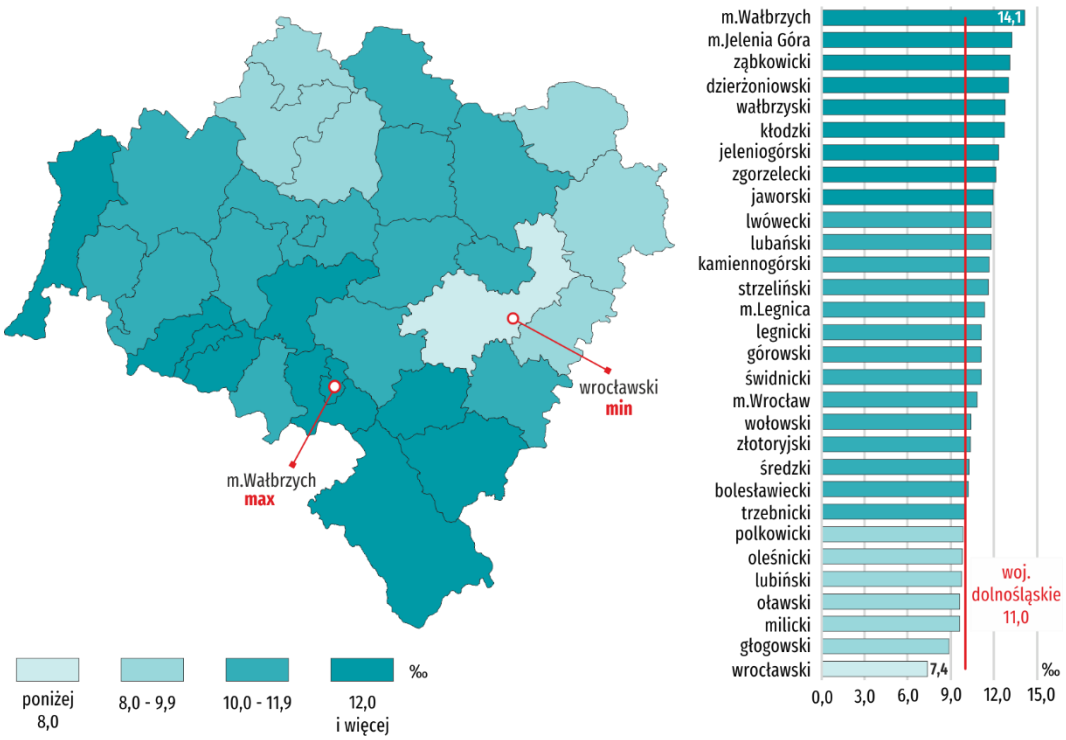

W 2017 r. **surowy współczynnik zgonów (umieralność)**, czyli liczba zarejestrowanych w danym roku zgonów na 1000 ludności, ukształtował się na poziomie 11,0 i był wyższy niż notowany w 2016 r., kiedy wynosił odpowiednio 10,9 oraz wyższy niż w 2010 r., w którym wynosił 10,2. W ostatnich latach obserwuje się zwiększenie dysproporcji w poziomie umieralności na wsi i w miastach, przy czym po 2005 r. w miastach współczynnik zgonów przyjmował już nieznacznie wyższe wartości niż na wsi, podczas gdy w latach wcześniejszych – niższe. W 2017 r. w miastach – w przeliczeniu na 10000 ludności przypadało 115 zgonów, a na wsi – 101 zgonów, natomiast w 2010 r. – 103 zgony w miastach, a na wsi – 99 zgonów.

Natężenie umieralności na poziomie 11,0 zgonów na 1000 ludności plasowało województwo dolnośląskie na 4. miejscu wśród województw (przy przeciętnej w kraju na poziomie 10,5)

Pod względem wartości tego współczynnika województwo dolnośląskie, podobnie jak w latach wcześniejszych, nadal plasowało się na 4. miejscu wśród województw, po: łódzkim, świętokrzyskim i śląskim. Najniższym poziomem umieralności wyróżniało się województwo podkarpackie (9,1‰), a najwyższym – łódzkie (12,6‰), przy przeciętnej w kraju wynoszącej 10,5‰.

W przekroju dolnośląskich powiatów najniższy poziom umieralności (7,4‰) odnotowano w powiecie wrocławskim oraz następnie w powiatach głogowskim i milickim (odpowiednio 8,9‰ i 9,6‰). Najwyższym poziomem umieralności wyróżniały się nadal powiaty położone na południu województwa, m.in.: miasto Wałbrzych (14,1‰) , Jelenia Góra (13,2‰) oraz powiat ząbkowicki (13,1‰).

W skali roku zwiększyła się liczba **zgonów niemowląt**. W 2017 r. odnotowano 121 zgonów dzieci w wieku poniżej 1 roku życia (przed rokiem – 105, a w 2010 r. – 181). Współczynnik zgonów niemowląt (wyrażający liczbę zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych) wyniósł 4,3 (wobec 3,9 w 2016 r. oraz 6,1 w 2010 r.) i była to 7., co do wielkości, wartość wśród pozostałych województw (w 2016 r. - 3,8, plasując województwo na 10. lokacie).

W skali roku zwiększyła się liczba zgonów niemowląt (o 15,2%)

Utrzymująca się od wielu lat w województwie dolnośląskim nadwyżka zgonów nad urodzeniami spowodowała, iż **przyrost naturalny** był nadal ujemny. W 2017 r. miał miejsce ubytek ludności z tytułu ruchu naturalnego o wielkości 3,6 tys. osób (w 2016 r. – 3,1 tys. osób oraz w 2010 r. – 0,2 tys. osób ubytku naturalnego). W przeliczeniu na 1000 ludności przyrost naturalny w województwie wyniósł minus 1,3 (w 2016 r. – minus 1,1 oraz w 2010 r. – minus 0,1). Przeciętnie w Polsce przyrost naturalny wynosił minus 0,02‰ (w 2016 r. – minus 0,2‰).

Zatem, średnio na każde 10 tys. ludności w województwie dolnośląskim przypadała nadwyżka 13 zgonów nad liczbą urodzeń, co dawało 11. lokatę w kraju (w 2016 r. – 11 zgonów; 11. lokata), przed województwami: lubelskim, śląskim, opolskim, świętokrzyskim i łódzkim. Ujemny przyrost naturalny, oprócz województwa dolnośląskiego, wystąpił jeszcze w 9 województwach, w tym najsilniejszy w województwie łódzkim (średnio na 10 tys. ludności przypadało 30 zgonów nadwyżki nad liczbą urodzeń), a dodatni – w 6 województwach, w tym najsilniejszy w województwie pomorskim (średnio na 10 tys. ludności przypadała nadwyżka 25 urodzeń nad liczbą zgonów).

W miastach zarejestrowano więcej zgonów niż urodzeń żywych, a na wsi – więcej urodzeń żywych niż zgonów. Współczynnik przyrostu naturalnego w miastach kształtował się na poziomie minus 1,9‰ (wobec minus 1,5‰ w 2016 r.), a na wsi – plus 0,2‰ (wobec minus 0,2‰ w 2016 r.).

Rozpatrując dolnośląskie powiaty stwierdzono przestrzenne zróżnicowanie natężenia przyrostu naturalnego. W 2017 r. dodatni przyrost naturalny wystąpił w 9 jednostkach (w 2016 r. – w 9 jednostkach, a w 2010 r. – w 16), a ujemny w pozostałych 21 powiatach. W przeliczeniu na 1000 ludności najwyższą wartość przyrostu naturalnego ludności odnotowano w powiatach wrocławskim (4,7) i oławskim (2,1). Najwyższy ubytek ludności z tytułu ruchu naturalnego miał miejsce w powiatach: m. Wałbrzychu (minus 6,4) i ząbkowickim (minus 5,6) oraz wałbrzyskim (minus 5,5).

Wykres 9. Urodzenia, zgony i przyrost naturalny w województwie dolnośląskim

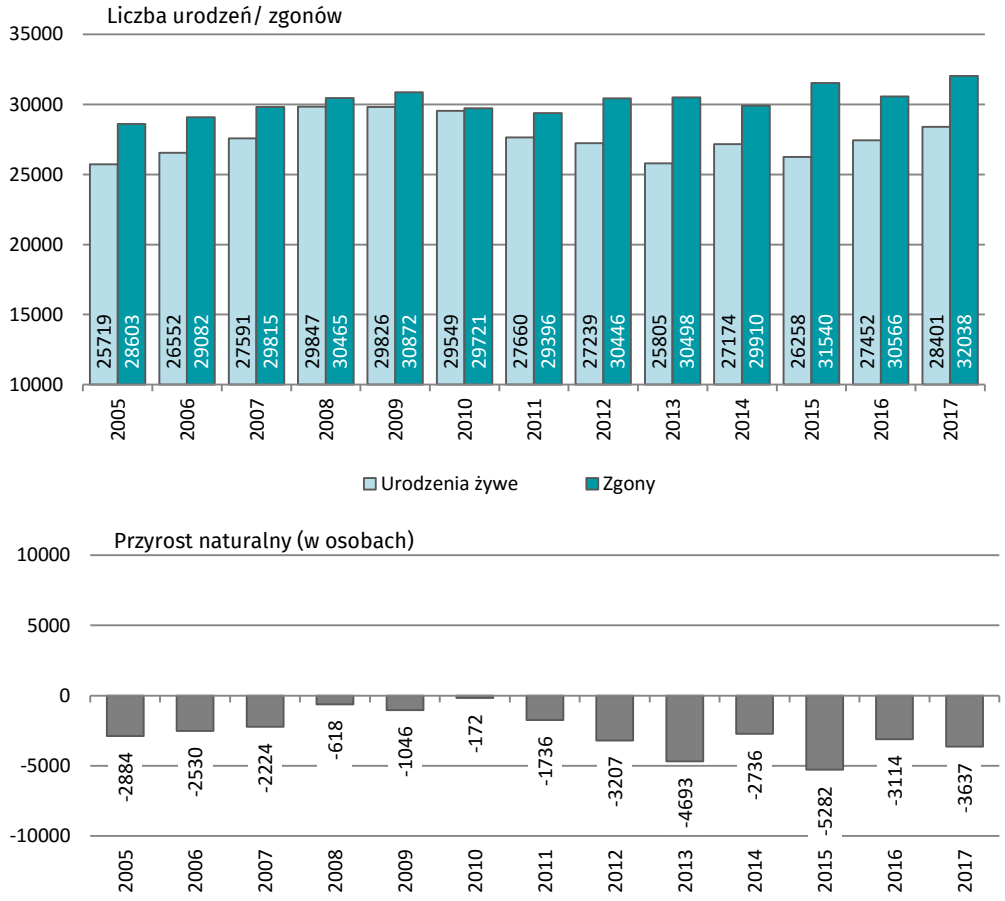

Ruch migracyjny ludności

Na przestrzeni lat 2009-2017 w województwie dolnośląskim występowało dodatnie saldo migracji na pobyt stały (przez wiele lat do 2008 r. utrzymywało się ujemne saldo migracji). Zatem, począwszy od 2009 r., liczba zameldowanych na pobyt stały w ciągu roku – napływ (z innych województw i zagranicy) przekraczała liczbę osób wymeldowanych z pobytu stałego w tym okresie – odpływ (do innych województw i za granicę). W 2017 r. liczba ludności województwa w wyniku migracji stałych (wewnętrznych i zagranicznych) zwiększyła się o 2783 osoby (w roku poprzednim zwiększyła się o 2809 osób), z tego w miastach ubyło 1546 osób, natomiast na wsi liczba ludności zwiększyła się o 4329 tys. osób (w roku poprzednim odpowiednio w miastach ubyły 674 osoby i na wsi przybyły 3483 osoby).

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców saldo migracji na pobyt stały kształtowało się na poziomie 1,0 (w miastach na poziomie minus 0,8, a na wsi na poziomie plus 4,8). Z tytułu migracji na pobyt stały liczba mieszkańców Dolnego Śląska uległa zwiększeniu średnio o ok. 10 osób na 10 tys. ludności (w tym w miastach uległa zmniejszeniu – o ok. 8 osób na 10 tys. ludności, a na wsi zwiększeniu – średnio o 48 osób).

Opracowanie merytoryczne:
Dolnośląski Ośrodek Badań Regionalnych
Tel: +48 71 37 16 363
e-mail: A.Pietrusiewicz@stat.gov.pl

Rozpowszechnianie:
Informatorium
Tel: +48 71 37 16 362, +48 71 37 16 320,
+48 71 37 16 314
e-mail: sekretariatuswro@stat.gov.pl

wroclaw.stat.gov.pl

@WROCLAW_STAT

@GlownyUrzadStatystyczny

Powiązane opracowania

Ludność. Stan i struktura oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2017 r. Stan w dniu 31 XII

Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego I kwartał 2018 r.

Temat dostępny w bazach danych

Bank Danych Lokalnych

Demografia

DBW

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

Dzietność kobiet

Płodność kobiet

Przyrost naturalny ludności

Przyrost rzeczywisty ludności

Wiek przedprodukcyjny

Wiek produkcyjny

Wiek przedprodukcyjny